

ΑΡΧΗ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

(ΥΠΟΘΕΣΗ ΑΡ. 108/2016(3)(Ε))

**ΑΥΤΕΠΑΓΓΕΛΤΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΠΙΘΑΝΩΝ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ ΑΠΟ
ΤΟΝ ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΟ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟ «SIGMA»**

Ημερομηνία Απόφασης: 25 Οκτωβρίου, 2017

Ενώπιον: κ.κ. Ρόνας Πετρή Κασάπη, Προέδρου, Σέργιου Ποΐζη, Τάσου Κυρμίτση, Ισίδωρου Κολώτα, Αγγελικής Λαζάρου, Μαρίας Κούσιου, Μελών.

Ο κ. Ξενοφώντας Χαραλάμπους, Αντιπρόεδρος, ειδοποιήθηκε κανονικά για τη συνεδρία, αλλά δεν παρευρέθηκε για προσωπικούς λόγους.

ΑΠΟΦΑΣΗ

Στην παρούσα υπόθεση, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου εξετάζει αυτεπάγγελτα τις από μέρους του οργανισμού πιθανές παραβάσεις του **άρθρου 29(1)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμων του 1998 μέχρι 2016 και των **Κανονισμών 21(5), 21(6), 22(1), 26(ια) και 32(3)(α)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Το πιο πάνω άρθρο αναφέρει τα εξής:

29. - (1) Οι τηλεοπτικοί οργανισμοί έχουν υποχρέωση να διασφαλίζουν ότι οι εκπομπές τους δεν περιλαμβάνουν προγράμματα τα οποία ενδέχεται να βλάψουν σοβαρά τη σωματική, την πνευματική ή την ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων και ιδίως προγράμματα που περιέχουν πορνογραφικές σκηνές ή σκηνές αδικαιολόγητης βίας.

Οι πιο πάνω Κανονισμοί αναφέρουν τα εξής:

21.-(5) Οι σταθμοί έχουν την ευθύνη να διασφαλίζουν ότι οι τηλεθεατές ή ακροατές είναι πάντοτε ενήμεροι σχετικά με το περιεχόμενο του προγράμματος που παρακολουθούν.

21.-(6) Οι σταθμοί εξασφαλίζουν όπως τα προγράμματα τα οποία μεταδίδονται εντός της οικογενειακής ζώνης είναι κατάλληλα για όλο το κοινό, συμπεριλαμβανομένων και των παιδιών κάτω των δεκαπέντε ετών.

22.-(1) Με βάση τα κριτήρια που αναφέρονται στους παρόντες Κανονισμούς δίνονται προειδοποιήσεις σχετικά με τη φύση της εκπομπής, είτε αυτή βρίσκεται χρονικά εντός της οικογενειακής ζώνης είτε εκτός. Η προειδοποίηση αυτή έχει τρεις μορφές-

(α) Γραπτή προειδοποίηση στον ημερήσιο τύπο και στα ραδιοτηλεοπτικά περιοδικά·

(β) ακουστική (λεκτική) πριν από την έναρξη της εκπομπής

(γ) οπτική, με οπτική ένδειξη κάθε δέκα λεπτά στο κάτω αριστερό μέρος της οθόνης ως εξής:

i. (K) σε παρένθεση χρώματος πράσινου για προγράμματα κατάλληλα για γενική παρακολούθηση·

ii. (12) σε παρένθεση χρώματος κίτρινου για προγράμματα ακατάλληλα για άτομα κάτω των δώδεκα ετών·

iii. (15) σε παρένθεση χρώματος μπλε για προγράμματα ακατάλληλα για άτομα κάτω των δεκαπέντε ετών·

iv. (18) σε παρένθεση χρώματος κόκκινου για προγράμματα ακατάλληλα για άτομα κάτω των δεκαοκτώ ετών·

v. (A) σε παρένθεση για προγράμματα έντονου ερωτικού περιεχομένου.

26. Στις ψυχαγωγικές εκπομπές απαγορεύονται -

(ια) η μετάδοση επικίνδυνης συμπεριφοράς, η οποία είναι δυνατό να γίνει αντικείμενο μίμησης από το κοινό και οπωσδήποτε απαγορεύεται εντός οικογενειακής ζώνης·

32. – (3) Απαγορεύεται –

(α) Η μετάδοση προγραμμάτων εντός οικογενειακής ζώνης που ενδέχεται να βλάψουν σοβαρά τη σωματική, πνευματική ή ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων και ειδικότερα προγραμμάτων που περιέχουν ερωτικές σκηνές ή σκηνές βίας·

Ύστερα από σχετική απόφαση, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου με επιστολή της ημερομηνίας **07.07.2017** έθεσε ενώπιον του οργανισμού τις διερευνώμενες παραβάσεις. Στην εν λόγω επιστολή αναφέρονται, μεταξύ άλλων και τα πιο κάτω:

Εάν επιθυμείτε να υποβάλετε οποιοσδήποτε εξηγήσεις και/ή παραστάσεις και/ή τις θέσεις σας αναφορικά με τις ως άνω πιθανές παραβάσεις, καλείσθε όπως τις υποβάλετε υποχρεωτικά γραπτώς στην Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, το αργότερο εντός δεκαπέντε (15) ημερών, από τη λήψη της παρούσας επιστολής.

Σε περίπτωση που επιθυμείτε να επιθεωρήσετε, προς τον πιο πάνω σκοπό, το διοικητικό φάκελο της υπόθεσης, παρακαλείσθε όπως ενημερώσετε άμεσα την Αρχή και εν πάση περιπτώσει, εντός επτά (7) ημερών από την ημερομηνία λήψης της παρούσας επιστολής, για να καθοριστεί η ημερομηνία και η ώρα της επιθεώρησης.

Εάν η Αρχή δεν λάβει οποιαδήποτε απάντηση μέσα στην καθορισμένη προθεσμία, δύναται να προχωρήσει στη λήψη απόφασης χωρίς την απάντησή σας.

Σε περίπτωση, που η Αρχή, μετά την εξέταση όλων των δεδομένων της υπόθεσης, συμπεριλαμβανομένου και του γραπτού υπομνήματος σας, καταλήξει σε εύρημα παράβασης, τότε θα κληθείτε, όπως αποστείλετε γραπτώς τις θέσεις σας για σκοπούς μετριάσμού της κύρωσης.

Οι διερευνώμενες παραβάσεις που τέθηκαν υπόψη του οργανισμού εκτίθενται πιο κάτω στα υποστοιχεία 1 – 6:

1. Στις **16.9.2016**, μεταξύ των ωρών **19:50 – 20:20**, μεταδόθηκε εντός οικογενειακής ζώνης και με την οπτική και ακουστική προειδοποίηση (K), επεισόδιο της κυπριακής σειράς «Γαλάτεια», το οποίο περιελάμβανε **οπτικό υλικό που ενδέχεται να βλάψει σοβαρά τη σωματική, την πνευματική ή την ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων, κατά παράβαση του**

άρθρου 29(1) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμων του 1998 μέχρι 2016.

Συγκεκριμένα, στο υπό αναφορά επεισόδιο μεταδόθηκε σκηνή, κατά την οποία μια ομάδα τριών ανδρών κυνηγά τον Στεφανή. Όταν ο νεαρός άνδρας παραπατάει και πέφτει κάτω, δυο εκ των ανδρών προσπαθούν να τον ακινητοποιήσουν στο έδαφος, ενώ ο τρίτος ανασύρει ένα σουγιά από την τσέπη του. Μετά από μικρή πάλη μαζί τους, ο Στεφανής καταφέρνει να τους ξεφύγει, αλλά πέφτει πάνω στον τρίτο άνδρα, ο οποίος φαίνεται να τον μαχαιρώνει στην κοιλιά. Ο Στεφανής βγάζοντας κραυγή πόνου πέφτει κάτω, ενώ προβάλλεται σε κοντινό πλάνο ο σουγιάς στο ματωμένο χέρι του δράστη. Ο δράστης κάνει νόημα στους άλλους άνδρες να φύγουν, ρίχνοντας τον σουγιά δίπλα στον Στεφανή, ο οποίος μένει σωριασμένος στο έδαφος, κρατάει την κοιλιά του και αναπνέει με κοφτές αναπνοές. Η όλη σκηνή συνοδεύεται από μουσική αγωνίας.

Σε επόμενη σκηνή, ο ποιητάρης της σειράς βρίσκει τον Στεφανή κάτω στο έδαφος και φωνάζει το όνομά του. Καθώς βλέπει τον ματωμένο σουγιά δίπλα του (προβάλλεται σε κοντινό πλάνο), μονολογεί «Ου στραβάρια μου εμασσιερώσαν τον!» και προσπαθεί να διαπιστώσει αν ο νεαρός άνδρας είναι ζωντανός, σκουντώντας τον. Ο Στεφανής ανταποκρίνεται με μικρή κραυγή και ο ποιητάρης λέει «Ευτυχώς εν ζωντανός», ενώ στο πουκάμισο του Στεφανή διακρίνεται μεγάλη κηλίδα αίματος.

Στη συνέχεια, ο ποιητάρης μεταφέρει τον τραυματία στο ιατρείο του χωριού. Καθώς ο γιατρός τον ξαπλώνει στο κρεβάτι, προβάλλεται κοντινό πλάνο της ματωμένης κοιλιακής χώρας του Στεφανή και κοντινά πλάνα στο ιδρωμένο πρόσωπό του και το απλανές βλέμμα του. Ο γιατρός επιχειρεί να του καθαρίσει την πληγή, λέγοντας ότι «είναι πολλά αδύναμος» και «έχασε πολύ γαίμα», ενώ ο Στεφανής έχοντας πάντα το ίδιο κενό βλέμμα, φαίνεται να αναπνέει δύσκολα και βαριά. Ο ποιητάρης ρωτά τον γιατρό αν θα ζήσει, ενώ η βοηθός του γιατρού κυρά Μαριγώ μένει έντρομη αντικρίζοντας τον ματωμένο άνδρα. Η σκηνή ολοκληρώνεται με τον Στεφανή να κλείνει τα μάτια και να γέρνει ελαφρώς το κεφάλι του.

2. Στις **16.9.2016**, μεταξύ των ωρών **19:50 – 20:20**, μεταδόθηκε εντός οικογενειακής ζώνης και με την οπτική και ακουστική προειδοποίηση (Κ), επεισόδιο της κυπριακής σειράς «Γαλάτεια», το οποίο περιείχε **οπτικό υλικό ακατάλληλο για ανηλίκους, χωρίς ο οργανισμός να διασφαλίσει ότι οι τηλεθεατές είναι ενήμεροι σχετικά με το περιεχόμενο του προγράμματος που παρακολουθούσαν, κατά παράβαση του Κανονισμού 21(5) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000).**

Ισχύουν τα γεγονότα του υποστοιχείου 1.

3. Στις **16.9.2016**, μεταξύ των ωρών **19:50 – 20:20**, μεταδόθηκε εντός οικογενειακής ζώνης και με την οπτική και ακουστική προειδοποίηση (Κ), επεισόδιο της κυπριακής σειράς «Γαλάτεια», το οποίο περιείχε **οπτικό υλικό ακατάλληλο για ανηλίκους, χωρίς ο οργανισμός να εξασφαλίσει όπως το πρόγραμμα το οποίο μεταδόθηκε εντός της οικογενειακής ζώνης να είναι κατάλληλο για όλο το κοινό, συμπεριλαμβανομένων και των παιδιών κάτω των δεκαπέντε ετών, κατά παράβαση του Κανονισμού 21(6) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000).**

Ισχύουν τα γεγονότα του υποστοιχείου 1.

4. Στις **16.9.2016**, μεταξύ των ωρών **19:50 – 20:20**, μεταδόθηκε εντός οικογενειακής ζώνης και με την οπτική και ακουστική προειδοποίηση (Κ), επεισόδιο της κυπριακής σειράς «Γαλάτεια», το οποίο περιείχε **οπτικό υλικό ακατάλληλο για ανηλίκους, με αποτέλεσμα η οπτική και ακουστική προειδοποίηση (Κ) που δόθηκε από τον οργανισμό να μην ανταποκρίνεται στο περιεχόμενό του, κατά παράβαση του Κανονισμού 22(1) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000).**

Ισχύουν τα γεγονότα του υποστοιχείου 1.

5. Στις **16.9.2016**, μεταξύ των ωρών **19:50 – 20:20**, μεταδόθηκε από τον οργανισμό, εντός οικογενειακής ζώνης και με την οπτική και ακουστική

προειδοποίηση (Κ), επεισόδιο της κυπριακής σειράς «Γαλάτεια», στο πλαίσιο του οποίου μεταδόθηκε **επικίνδυνη συμπεριφορά, που είναι δυνατό να γίνει αντικείμενο μίμησης από το κοινό**, κατά παράβαση του **Κανονισμού 26(ια)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000).

Συγκεκριμένα, στο υπό αναφορά επεισόδιο μεταδόθηκε σκηνή, κατά την οποία μια ομάδα τριών ανδρών κυνηγά τον Στεφανή. Όταν ο νεαρός άνδρας παραπατάει και πέφτει κάτω, δυο εκ των ανδρών προσπαθούν να τον ακινητοποιήσουν στο έδαφος, ενώ ο τρίτος ανασύρει ένα σουγιά από την τσέπη του. Μετά από μικρή πάλη μαζί τους, ο Στεφανής καταφέρνει να τους ξεφύγει, αλλά πέφτει πάνω στον τρίτο άνδρα, ο οποίος φαίνεται να τον μαχαιρώνει στην κοιλιά. Ο Στεφανής βγάζοντας κραυγή πόνου πέφτει κάτω, ενώ προβάλλεται σε κοντινό πλάνο ο σουγιάς στο ματωμένο χέρι του δράστη. Ο δράστης κάνει νόημα στους άλλους άνδρες να φύγουν, ρίχνοντας τον σουγιά δίπλα στον Στεφανή, ο οποίος μένει σωριασμένος στο έδαφος, κρατάει την κοιλιά του και αναπνέει με κοφτές αναπνοές. Η όλη σκηνή συνοδεύεται από μουσική αγωνίας.

6. Στις **16.9.2016**, μεταξύ των ωρών **19:50 – 20:20**, μεταδόθηκε εντός οικογενειακής ζώνης και με την οπτική και ακουστική προειδοποίηση (Κ), επεισόδιο της κυπριακής σειράς «Γαλάτεια», στο πλαίσιο του οποίου προβλήθηκε **οπτικό υλικό, που ενδέχεται να βλάψει σοβαρά τη σωματική, την πνευματική ή ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων**, κατά παράβαση του **Κανονισμού 32(3)(α)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000).

Ισχύουν τα γεγονότα του υποστοιχείου 1.

Ο οργανισμός, με επιστολή της Δικηγόρου του κ. Βαρτενή Κασαπιάν ημερομ. **25.07.2017 (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α΄)**, υπέβαλε τις θέσεις και τις απόψεις του σε σχέση με την εν λόγω υπόθεση. Σημειώνεται δε, ότι ο οργανισμός δεν εξέφρασε την επιθυμία να επιθεωρήσει το διοικητικό φάκελο της υπόθεσης.

Έχουμε μελετήσει με μεγάλη προσοχή όλα τα ενώπιόν μας στοιχεία και περιστατικά, συμπεριλαμβανομένων των γραπτών εξηγήσεων του οργανισμού

όπως έχουν εκφρασθεί από τη Δικηγόρο του και κατόπιν προσεκτικής παρακολούθησης του εν λόγω επεισοδίου, κρίνουμε ότι:

Στις **16.9.2016**, μεταξύ των ωρών **19:50 – 20:20**, μεταδόθηκε εντός οικογενειακής ζώνης και με την οπτική και ακουστική προειδοποίηση (Κ), επεισόδιο της κυπριακής σειράς «Γαλάτεια», το οποίο περιελάμβανε **οπτικό υλικό, ακατάλληλο για ανηλίκους, που ενδέχεται να βλάψει σοβαρά τη σωματική, την πνευματική ή την ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων**, κατά παράβαση του **άρθρου 29(1)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμων του 1998 μέχρι 2016 (υποστοιχείο **1**), **χωρίς ο οργανισμός να διασφαλίζει ότι οι τηλεθεατές είναι ενήμεροι σχετικά με το περιεχόμενο του προγράμματος που παρακολουθούσαν**, κατά παράβαση του **Κανονισμού 21(5)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000) (υποστοιχείο **2**), **χωρίς ο οργανισμός να εξασφαλίζει όπως το πρόγραμμα, το οποίο μεταδόθηκε εντός οικογενειακής ζώνης να είναι κατάλληλο για όλο το κοινό, συμπεριλαμβανομένων και των παιδιών κάτω των δεκαπέντε ετών**, κατά παράβαση του **Κανονισμού 21(6)** των προαναφερθέντων Κανονισμών (υποστοιχείο **3**) και **με αποτέλεσμα η οπτική και ακουστική προειδοποίηση (Κ) που δόθηκε από τον οργανισμό να μην ανταποκρίνεται στο περιεχόμενό του**, κατά παράβαση του **Κανονισμού 22(1)** των προαναφερθέντων Κανονισμών (υποστοιχείο **4**). Επιπλέον, στο πλαίσιο του εν λόγω επεισοδίου μεταδόθηκε **επικίνδυνη συμπεριφορά, που είναι δυνατό να γίνει αντικείμενο μίμησης από το κοινό**, κατά παράβαση του **Κανονισμού 26(ια)** των προαναφερθέντων Κανονισμών (υποστοιχείο **5**) και **οπτικό υλικό, που ενδέχεται να βλάψει σοβαρά τη σωματική, την πνευματική ή ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων**, κατά παράβαση του **Κανονισμού 32(3)(α)** των προαναφερθέντων Κανονισμών (υποστοιχείο **6**).

(Τα γεγονότα των υποστοιχείων εκτίθενται στις σελίδες 3 - 6 της παρούσας απόφασης).

Αναφορικά με τις γραπτές θέσεις / εξηγήσεις του οργανισμού, όπως αυτές εμπεριέχονται στην επιστολή του οργανισμού ημερομ. 25.07.2017, η Αρχή επισημαίνει τα ακόλουθα:

Σε σχέση με τον ισχυρισμό του οργανισμού ότι «η εν λόγω σειρά έχει σημειώσει επιτυχία στη κυπριακή τηλεόραση, θεωρείται αξιόλογη, προσεγμένη και ποιοτική και το περιεχόμενο της δεν είναι επ' ουδενί ακατάλληλο για παιδιά κάτω των δεκαπέντε ετών» και ότι «Η παραγωγή της εν λόγω τηλεοπτικής σειράς είναι ιδιαίτερα προσεκτική στη χρήση σωστής γλώσσας» γεγονός που εκτιμάται ιδιαίτερα από τους τηλεθεατές «και αναμφισβήτητα ο μέσος τηλεθεατής εγκρίνει το περιεχόμενο της και / ή το επιδοκιμάζει», η Αρχή διευκρινίζει ότι επί του προκειμένου δεν εξετάζει το περιεχόμενο ολόκληρης της σειράς, αλλά συγκεκριμένα το περιεχόμενο του επεισοδίου που μεταδόθηκε στις 16.9.2016, μεταξύ των ωρών 19:50 – 20:20 και έχει εντοπίσει πιθανές παραβάσεις σε σχέση με ακατάλληλες σκηνές εντός οικογενειακής ζώνης και όχι με ακατάλληλη γλώσσα. Επιπλέον, η Αρχή επισημαίνει ότι η απήχηση και τα νούμερα τηλεθέασης σε καμία περίπτωση δεν λειτουργούν ως δείκτες καταλληλότητας και νομιμότητας ενός προγράμματος. Αντίθετα, όταν προβάλλονται ακατάλληλα για παιδιά προγράμματα, με μεγάλη τηλεθέαση, σε ώρες που παρακολουθούν παιδιά, τα ενδεχόμενα αρνητικά αποτελέσματα είναι πολλαπλάσια.

Χρησιμοποιώντας ως κριτήριο, για την εξέταση των πιθανών παραβάσεων, την κοινή λογική και την αντίληψη του μέσου λογικού τηλεθεατή, η Αρχή δεν συμφωνεί ότι προγράμματα που περιλαμβάνουν σκηνές με πάλη που καταλήγει σε μαχαίρωμα, κοντινά πλάνα με το σουγιά στο ματωμένο χέρι του δράστη και στην γεμάτη αίματα κοιλιακή χώρα του θύματος, καθώς και πλάνα του ματωμένου άνδρα, που στο τέλος του επεισοδίου φαίνεται να χάνει τις αισθήσεις του συνεπεία της αιμορραγίας, μπορούν να εκληφθούν ως κατάλληλα για μετάδοσή τους εντός οικογενειακής ζώνης, επειδή, όπως ισχυρίζεται ο οργανισμός, έχει σημειώσει επιτυχία στην κυπριακή τηλεόραση. Εξάλλου, η Αρχή έχει να παρατηρήσει ότι η αυστηρότητα με την οποία οι ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί ελέγχουν το περιεχόμενο των προγραμμάτων τους, θα πρέπει να προσαρμόζεται ανάλογα με τον χρόνο μετάδοσης του εκάστοτε προγράμματος και την ηλικία των ατόμων που πιθανό να το παρακολουθούν.

Η Αρχή χαιρετίζει το γεγονός ότι ο οργανισμός καταβάλλει προσπάθεια, ώστε σκηνές βίας που ενδέχεται να βλάψουν τη σωματική, ηθική, ή πνευματική ανάπτυξη των ανηλίκων να παρουσιάζονται με τον πλέον ανώδυνο και

συνοπτικό τρόπο, απλώς και μόνο για να υπάρχει μια λογική ακολουθία στη ροή της υπόθεσης. Ωστόσο, δεν δέχεται ότι στην προκειμένη περίπτωση «ο σταθμός κατέβαλε προσπάθεια ώστε να προβληθεί η σκηνή του μαχαίρωματος όσο πιο ανώδυνα γινόταν ώστε να μην κεντρίσει το ενδιαφέρον και κυρίως να μη βλάψει ανήλικους τηλεθεατές». Η Αρχή κρίνει ότι τέτοια προσπάθεια δεν φάνηκε να γίνεται στο επίδικο επεισόδιο, δεδομένου ότι ειδικά στην σκηνή με το μαχαίρωμα περιλαμβάνονταν όλα τα στάδια μέχρι το μαχαίρωμα του θύματος, δηλ. το κυνηγητό και η ακινητοποίηση του θύματος, η πάλη και μετά το μαχαίρωμα στην κοιλιά, ενώ η σκηνή συνοδευόταν από μουσική αγωνίας και επίσης παρεμβάλλονταν και κοντινά πλάνα στο σουγιά που κρατούσε στο ματωμένο χέρι του ο δράστης και αργότερα πάλι στον σουγιά, με τα αίματα όπως το είχε αφήσει ο δράστης δίπλα από το θύμα. Ακολούθησαν δε άλλες δυο σκηνές, οι οποίες περιελάμβαναν και πάλι κοντινά πλάνα στο ματωμένο σουγιά και στην ματωμένη κοιλιακή χώρα του θύματος. Επομένως, δεν μπορούμε να αντιληφθούμε πώς με τα πιο πάνω ο οργανισμός κατέβαλε προσπάθεια ώστε να δείξει τις εν λόγω σκηνές «όσο πιο ανώδυνα γινόταν» και να μη βλάψει τους ανήλικους τηλεθεατές, ή ότι τα σημεία στα οποία ο «Στεφανής» αιμορραγούσε και υπέφερε από τον πόνο «ήταν πολύ σύντομα και χωρίς λεπτομέρειες και δεν εκτροχίασαν το επεισόδιο ώστε να θεωρηθεί ότι προβλήθηκε σκηνή βίας ικανή να ταραξεί και να βλάψει την ηθική και πνευματική ανάπτυξη των ανηλίκων».

Εν πάση περιπτώσει, το ενδεχόμενο μια σκηνή βίας οποιασδήποτε έντασης (μικρής, μέτριας, μεγάλης) ή η προβολή μιας σκηνής με περιεχόμενο ακατάλληλο για ανήλικους, να βλάψει καθ' οιονδήποτε τρόπο τους ανήλικους, δεν αποτελεί πλέον θέμα άποψης. Ούτε «είναι ζήτημα ως ένα βαθμό υποκειμενικό», όπως ισχυρίζεται ο οργανισμός, ως προς το τι θεωρείται κατάλληλο και τι όχι, αναφορικά με τα προγράμματα που ενδέχεται να παρακολουθούνται από ανήλικους και ειδικά τις σκηνές βίας. Λαμβάνοντας υπόψη ότι η τηλεόραση κατέχει σημαντικό ρόλο στη ζωή των παιδιών, δεν μπορούμε να παραβλέψουμε τις επιδράσεις της στην κοινωνική τους συμπεριφορά και κυρίως τη συνάφεια που καταδεικνύεται μεταξύ τηλεθέασης και εκδήλωσης βίαιης συμπεριφοράς. Τα παιδιά εξάλλου έχουν την τάση να μιμούνται τους χαρακτήρες που βλέπουν στην τηλεόραση και την επιθετική τους συμπεριφορά, θεωρώντας την φαινόμενο αποδεκτό από την κοινωνία. Παράλληλα, οι επιδράσεις δεν είναι μονοσήμαντες, αλλά μπορούν να

αποκωδικοποιούνται με διαφορετικούς τρόπους, γεγονός που μπορεί να επιφέρει διαφορετικές αλλαγές στη συμπεριφορά και στις αντιλήψεις των μικρών τηλεθεατών. Η μορφή των επιδράσεων της τηλεοπτικής βίας εξαρτάται από πολλούς παράγοντες, όπως το μορφωτικό επίπεδο του δέκτη, την ψυχοκοινωνική του συγκρότηση, την προδιάθεσή του, τις προγενέστερες εμπειρίες του κλπ. Κατ' επέκταση, τα παιδιά που δεν έχουν εμπειρίες, είναι ενδεχομένως πιο ευάλωτα στις επιδράσεις από τα μηνύματα που εκπέμπονται από τους τηλεοπτικούς δέκτες.

Εξ ου και ο στόχος του Νομοθέτη και της Αρχής: να προστατεύσουν τους ανηλίκους από τις ακατάλληλες σκηνές βίας που ενδεχομένως να τους επηρεάσουν αρνητικά.

Άλλωστε η προστασία των ανηλίκων αποτελεί πρωταρχική μέριμνα όλων σήμερα. Τόσο η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, όσο και το Συμβούλιο της Ευρώπης προωθούν ψηφίσματα, Οδηγίες και αποφάσεις με στόχο να προστατεύσουν τα παιδιά.

Στη Κυπριακή νομοθεσία, ο Νομοθέτης θέλοντας να προστατεύσει τα παιδιά από προγράμματα μη κατάλληλα προς παρακολούθηση, ήτοι προγράμματα που περιέχουν σκηνές βίας, ερωτικές σκηνές, σκηνές που ενδέχεται να βλάψουν ή να φοβίσουν τα παιδιά, καθώς επίσης λεκτικό υλικό ή θεματολόγιο ακατάλληλο για ανηλίκους, θέτει περιορισμούς ως προς το περιεχόμενο των προγραμμάτων που μπορούν να μεταδίδονται εντός της οικογενειακής ζώνης.

Η έννοια της οικογενειακής ζώνης στηρίζεται στην αντίληψη ότι η είσοδος της τηλεόρασης στο κάθε σπίτι, επιβάλλει σεβασμό και συμμόρφωση προς τους τρόπους και κανόνες συμπεριφοράς μιας οικογένειας, από τις 05:30 το πρωί μέχρι τις 21:00 ή 22:00 το βράδυ, που ορίζεται ως οικογενειακή ζώνη. Στη διάρκεια αυτής της περιόδου, το περιεχόμενο κάθε εκπομπής επιβάλλεται να είναι κατάλληλο για όλη την οικογένεια. Η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου δίδει ιδιαίτερη έμφαση στα πιο πάνω θέματα και στη τήρηση προνοιών της νομοθεσίας.

Τέλος, η Αρχή δεν διαφωνεί με τον ισχυρισμό του οργανισμού ότι στις δραματικές σειρές επιδιώκεται η όσο γίνεται πιο αντικειμενική απεικόνιση της

πραγματικότητας. Η Αρχή, ωστόσο, διαφωνεί με την ώρα προβολής των επεισοδίων που περιλαμβάνουν ακατάλληλο για τους ανήλικους υλικό για τους λόγους που εξηγούνται και πιο πάνω.

Ενόψει των ανωτέρω, η Αρχή κρίνει και αποφασίζει ότι υπάρχουν παραβάσεις του **άρθρου 29(1)** (υποστοιχείο **1**) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμων του 1998 μέχρι 2016 και των **Κανονισμών 21(5)** (υποστοιχείο **2**), **21(6)** (υποστοιχείο **3**), **22(1)** (υποστοιχείο **4**), **26(ια)** (υποστοιχείο **5**) και **32(3)(α)** (υποστοιχείο **6**) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Η Αρχή, σύμφωνα με τις πρόνοιες του **άρθρου 3(2)(ζ)**, έχει δώσει στον οργανισμό το δικαίωμα να υποβάλει τις απόψεις του και μπορεί να προχωρήσει στην επιβολή των, κατά την κρίση της, επιβαλλόμενων κυρώσεων.

Παρά ταύτα και υπό το φως των περιστάσεων της υποθέσεως, η Αρχή δίνει στον οργανισμό την ευκαιρία να υποβάλει τις απόψεις του και μετά τη διαπίστωση των παραβάσεων για σκοπούς επιβολής κυρώσεων.

Η Αρχή καλεί τον οργανισμό, εάν επιθυμεί, όπως υποβάλει τις απόψεις του εγγράφως για σκοπούς επιβολής κυρώσεων μέσα σε **δέκα (10) μέρες** από τη λήψη της παρούσας. Σε περίπτωση που δε ληφθεί απάντηση μέσα στην πιο πάνω προθεσμία, η Αρχή θα προχωρήσει στην επιβολή κυρώσεων.

(ΡΟΝΑ ΠΕΤΡΗ ΚΑΣΑΠΗ)

Πρόεδρος

Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου

N.X.

ΑΡΧΗ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

(ΥΠΟΘΕΣΗ ΑΡ. 108/2016(3)(Ε))

ΑΥΤΕΠΑΓΓΕΛΤΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΠΙΘΑΝΩΝ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ ΑΠΟ ΤΟΝ ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΟ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟ «SIGMA TV»

Ημερομηνία Απόφασης: 14 Μαρτίου, 2018

Ενώπιον: κ.κ. Ρόνα Πετρή Κασάπη, Προέδρου, Σέργιου Ποΐζη, Ισίδωρου Κολώτα, Τάσου Κυρμίτση, Αγγελικής Λαζάρου και Μαρίας Κούσιου, Μελών.

Ο Αντιπρόεδρος της Αρχής, Ξενοφώντας Χαραλάμπους, αν και παρευρέθηκε κανονικά στη συνεδρία, αποχώρησε κατά την εξέταση της υπόθεσης, με βάση τις αρχές που αποφασίστηκαν στην απόφαση της Ολομέλειας του Ανωτάτου Δικαστηρίου στην Αναθεωρητική Έφεση αρ. 140/2009.

ΑΠΟΦΑΣΗ

Στις **25 Οκτωβρίου 2017**, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου αποφάσισε ότι στην παρούσα υπόθεση υπάρχουν παραβάσεις του **άρθρου 29(1)** του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμου 7(I)/98 (όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα) και των **Κανονισμών 21(5), 21(6), 22(1), 26(ια) και 32(3)(α)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Το πιο πάνω άρθρο αναφέρει τα εξής:

29. - (1) Οι τηλεοπτικοί οργανισμοί έχουν υποχρέωση να διασφαλίζουν ότι οι εκπομπές τους δεν περιλαμβάνουν προγράμματα τα οποία ενδέχεται να

βλάψουν σοβαρά τη σωματική, την πνευματική ή την ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων και ιδίως προγράμματα που περιέχουν πορνογραφικές σκηνές ή σκηνές αδικαιολόγητης βίας.

Οι πιο πάνω Κανονισμοί αναφέρουν τα εξής:

21.-(5) Οι σταθμοί έχουν την ευθύνη να διασφαλίζουν ότι οι τηλεθεατές ή ακροατές είναι πάντοτε ενήμεροι σχετικά με το περιεχόμενο του προγράμματος που παρακολουθούν.

21.-(6) Οι σταθμοί εξασφαλίζουν όπως τα προγράμματα τα οποία μεταδίδονται εντός της οικογενειακής ζώνης είναι κατάλληλα για όλο το κοινό, συμπεριλαμβανομένων και των παιδιών κάτω των δεκαπέντε ετών.

22.-(1) Με βάση τα κριτήρια που αναφέρονται στους παρόντες Κανονισμούς δίνονται προειδοποιήσεις σχετικά με τη φύση της εκπομπής, είτε αυτή βρίσκεται χρονικά εντός της οικογενειακής ζώνης είτε εκτός. Η προειδοποίηση αυτή έχει τρεις μορφές-

(α) Γραπτή προειδοποίηση στον ημερήσιο τύπο και στα ραδιοτηλεοπτικά περιοδικά·

(β) ακουστική (λεκτική) πριν από την έναρξη της εκπομπής

(γ) οπτική, με οπτική ένδειξη κάθε δέκα λεπτά στο κάτω αριστερό μέρος της οθόνης ως εξής:

- vi. (K) σε παρένθεση χρώματος πράσινου για προγράμματα κατάλληλα για γενική παρακολούθηση·**
- vii. (12) σε παρένθεση χρώματος κίτρινου για προγράμματα ακατάλληλα για άτομα κάτω των δώδεκα ετών·**
- viii. (15) σε παρένθεση χρώματος μπλε για προγράμματα ακατάλληλα για άτομα κάτω των δεκαπέντε ετών·**
- ix. (18) σε παρένθεση χρώματος κόκκινου για προγράμματα ακατάλληλα για άτομα κάτω των δεκαοκτώ ετών·**
- x. (A) σε παρένθεση για προγράμματα έντονου ερωτικού περιεχομένου.**

26. Στις ψυχαγωγικές εκπομπές απαγορεύονται –

(ια) η μετάδοση επικίνδυνης συμπεριφοράς, η οποία είναι δυνατό να γίνει αντικείμενο μίμησης από το κοινό και οπωσδήποτε απαγορεύεται εντός οικογενειακής ζώνης·

32. – (3) Απαγορεύεται –

(α) Η μετάδοση προγραμμάτων εντός οικογενειακής ζώνης που ενδέχεται να βλάψουν σοβαρά τη σωματική, πνευματική ή ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων και ειδικότερα προγραμμάτων που περιέχουν ερωτικές σκηνές ή σκηνές βίας·

Η Αρχή, σύμφωνα με τις πρόνοιες του άρθρου **3(2)(ζ)**, είχε δώσει στον οργανισμό το δικαίωμα να ακουσθεί και μπορούσε να προχωρήσει στην επιβολή των, κατά την κρίση της, επιβαλλόμενων κυρώσεων.

Παρά ταύτα και υπό το φως των περιστάσεων της υποθέσεως, η Αρχή έδωσε στον οργανισμό την ευκαιρία να υποβάλει τις απόψεις του και μετά τη διαπίστωση των παραβάσεων για σκοπούς επιβολής κυρώσεων.

Η Αρχή, με επιστολή της ημερομ. **29.11.2017** κάλεσε τον οργανισμό, εάν επιθυμεί, να υποβάλει τις απόψεις του εγγράφως για σκοπούς επιβολής κυρώσεων μέσα σε δέκα (10) μέρες από τη λήψη της επιστολής. Τονίστηκε επίσης ότι, σε περίπτωση που δεν ληφθεί οποιαδήποτε απάντηση μέσα στην πιο πάνω προθεσμία, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου θα προχωρήσει στην επιβολή κυρώσεων.

Ο οργανισμός δεν απέστειλε οποιεσδήποτε απόψεις για σκοπούς επιβολής κυρώσεων.

Η Αρχή επαναλαμβάνει, ως και στην προηγούμενη απόφασή της ημερ. **25.10.2017**, ότι προγράμματα που περιλαμβάνουν σκηνές με πάλη που καταλήγει σε μαχαίρωμα, κοντινά πλάνα με το σουγιά στο ματωμένο χέρι του δράστη και στην γεμάτη αίματα κοιλιακή χώρα του θύματος, καθώς και πλάνα

του ματωμένου άνδρα, που στο τέλος του επεισοδίου φαίνεται να χάνει τις αισθήσεις του συνεπεία της αιμορραγίας, δεν είναι κατάλληλα για μετάδοση εντός οικογενειακής ζώνης. Γι' αυτό, εξάλλου, η Αρχή επισημαίνει ότι η αυστηρότητα με την οποία οι ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί ελέγχουν το περιεχόμενο των προγραμμάτων τους, θα πρέπει να προσαρμόζεται ανάλογα με τον χρόνο μετάδοσης του εκάστοτε προγράμματος και την ηλικία των ατόμων που πιθανό να το παρακολουθούν.

Η Αρχή, λαμβάνοντας υπόψη ότι η τηλεόραση κατέχει σημαντικό ρόλο στη ζωή των παιδιών, δεν μπορεί να παραβλέψει τις επιδράσεις της στην κοινωνική τους συμπεριφορά. Τα παιδιά έχουν, ανάμεσα σε άλλα, την τάση να μιμούνται τους χαρακτήρες που βλέπουν στην τηλεόραση και την επιθετική τους συμπεριφορά, θεωρώντας την φαινόμενο αποδεκτό από την κοινωνία. Παράλληλα, οι επιδράσεις δεν είναι μονοσήμαντες, αλλά μπορούν να αποκωδικοποιούνται με διαφορετικούς τρόπους, γεγονός που μπορεί να επιφέρει διαφορετικές αλλαγές στη συμπεριφορά και στις αντιλήψεις των μικρών τηλεθεατών. Η μορφή των επιδράσεων της τηλεοπτικής βίας εξαρτάται από πολλούς παράγοντες, όπως το μορφωτικό επίπεδο του δέκτη, την ψυχοκοινωνική του συγκρότηση, την προδιάθεσή του, τις προγενέστερες εμπειρίες του κλπ. Κατ' επέκταση, τα παιδιά που δεν έχουν εμπειρίες, είναι ενδεχομένως πιο ευάλωτα στις επιδράσεις από τα μηνύματα που εκπέμπονται από τους τηλεοπτικούς δέκτες.

Εξ ου και ο στόχος του Νομοθέτη και της Αρχής· να προστατεύσουν τους ανηλίκους από τις ακατάλληλες σκηνές βίας που ενδεχομένως να τους επηρεάσουν αρνητικά.

Άλλωστε η προστασία των ανηλίκων αποτελεί πρωταρχική μέριμνα όλων σήμερα. Τόσο η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, όσο και το Συμβούλιο της Ευρώπης προωθούν ψηφίσματα, Οδηγίες και αποφάσεις με στόχο να προστατεύσουν τα παιδιά.

Στη Κυπριακή νομοθεσία, ο Νομοθέτης θέλοντας να προστατεύσει τα παιδιά από προγράμματα μη κατάλληλα προς παρακολούθηση, ήτοι προγράμματα που περιέχουν σκηνές βίας, ερωτικές σκηνές, σκηνές που ενδέχεται να βλάψουν ή να φοβίσουν τα παιδιά, καθώς επίσης λεκτικό υλικό ή θεματολόγιο

ακατάλληλο για ανηλίκους, θέτει περιορισμούς ως προς το περιεχόμενο των προγραμμάτων που μπορούν να μεταδίδονται εντός της οικογενειακής ζώνης.

Η έννοια της οικογενειακής ζώνης στηρίζεται στην αντίληψη ότι η είσοδος της τηλεόρασης στο κάθε σπίτι, επιβάλλει σεβασμό και συμμόρφωση προς τους τρόπους και κανόνες συμπεριφοράς μιας οικογένειας, από τις 05:30 το πρωί μέχρι τις 21:00 ή 22:00 το βράδυ, που ορίζεται ως οικογενειακή ζώνη. Στη διάρκεια αυτής της περιόδου, το περιεχόμενο κάθε εκπομπής επιβάλλεται να είναι κατάλληλο για όλη την οικογένεια. Η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου δίδει ιδιαίτερη έμφαση στα πιο πάνω θέματα και στη τήρηση προνοιών της νομοθεσίας.

Εν όψει των ανωτέρω, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, αφού έλαβε σοβαρά υπόψη της όλα τα ενώπιον της στοιχεία και της παρόμοιας φύσεως προηγούμενες παραβάσεις, αποφασίζει όπως επιβάλει στον οργανισμό για τις παραβάσεις που έγιναν στις **16 Σεπτεμβρίου 2016**, κυρώσεις ως ακολούθως:

- Για την παράβαση του **άρθρου 29(1)** (υποστοιχείο **1**) του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμου 7(I)/98 (όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα), **το διοικητικό πρόστιμο των €1.000.**
- Για την παράβαση του **Κανονισμού 21(5)** (υποστοιχείο **2**) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000) η Αρχή δεν επιβάλλει οιαδήποτε κύρωση λόγω ομοιότητας των γεγονότων και συστατικών στοιχείων της παρούσας παράβασης με εκείνων του υποστοιχείου 1, στο οποίο έχει ήδη επιβληθεί κύρωση.
- Για την παράβαση του **Κανονισμού 21(6)** (υποστοιχείο **3**) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000) η Αρχή δεν επιβάλλει οιαδήποτε κύρωση λόγω ομοιότητας των γεγονότων και συστατικών στοιχείων της παρούσας παράβασης με εκείνων του υποστοιχείου 1, στο οποίο έχει ήδη επιβληθεί κύρωση.
- Για την παράβαση του **Κανονισμού 22(1)** (υποστοιχείο **4**) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000) η Αρχή δεν επιβάλλει οιαδήποτε κύρωση λόγω ομοιότητας των γεγονότων και συστατικών στοιχείων της παρούσας παράβασης με εκείνων του υποστοιχείου 1, στο οποίο έχει ήδη επιβληθεί κύρωση.
- Για την παράβαση του **Κανονισμού 26(ια)** (υποστοιχείο **5**) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π

10/2000) η Αρχή δεν επιβάλλει οιαδήποτε κύρωση λόγω του ότι τα γεγονότα και τα συστατικά στοιχεία της παρούσας παράβασης εμπεριέχονται σε αυτά του υποστοιχείου 1, στο οποίο έχει ήδη επιβληθεί κύρωση.

- Για την παράβαση του **Κανονισμού 32(3)(α)** (υποστοιχείο **6**) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000) η Αρχή δεν επιβάλλει οιαδήποτε κύρωση λόγω ομοιότητας των γεγονότων και συστατικών στοιχείων της παρούσας παράβασης με εκείνων του υποστοιχείου 1, στο οποίο έχει ήδη επιβληθεί κύρωση.

Ο οργανισμός καλείται να εμβάσει προς την Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου το διοικητικό πρόστιμο των **€1.000** που του έχει επιβληθεί μέσα σε τριάντα (30) ημέρες από την κοινοποίηση σ' αυτόν της παρούσας απόφασης.

Η Αρχή επιστά την προσοχή του οργανισμού στο ότι δεν θα διστάσει να επιβάλει αυστηρότερες κυρώσεις σε περίπτωση που ο οργανισμός επαναλάβει παρόμοιας φύσεως παραβάσεις.

(ΡΟΝΑ ΠΕΤΡΗ ΚΑΣΑΠΗ)

Πρόεδρος

Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου

N.X.